

L'hecatombe de la família d'En Joan Lluís Vives

Autor: Jordi Segarra

Data de publicació: 04-12-2017

En Jordi Segarra ens fa arribar unes notes que ha extret de la lectura d'un llibre d'En Pla, les quals parlen d'una forma molt il·lustrativa de la destrucció premeditada d'un dels humanistes més grans de Catalunya.

Llegeixo, en el capítol L'hecatombe de la família de Joan Lluís Vives, del volum XXVIII de l'Obra Completa d'en Josep Pla, Direcció Lisboa (Destino, 1975), els següents paràgrafs:

“Joan Fuster [...] m'invita a llegir un paper editat pel Consejo de Investigaciones Científicas (Instituto Arias Montano –Madrid, Barcelona, 1964) titulat Procesos inquisitoriales contra la familia judía de Juan Luis Vives. Proceso contra Blanquina March, madre del humanista. [...]

“A Sueca, [...] llegeixo el quadern que m'ha passat Fuster, els autors del qual són un frare agustí, anomenat Miquel de la Pinta Llorente, i un aristòcrata, don J. M. de Palacio, marquès de Vila-real.

“[...]

“El que en realitat no té dubte és que l'aportació del marquès és importantíssima, perquè mostra, per primera vegada en l'erudició, amb tots els pèls i senyals, l'hecatombe fenomenal de la família de l'humanista Vives durant els anys que es diran després.

“[...]

“En el llibre España y su historia (1948), Américo Castro afirma que la possibilitat que Joan Lluís Vives fos jueu és una “razonable conjetura”. En el paper a què faig referència, el marquès de Vila-real demostra que Vives fou jueu pels seus

pares, avis, besavis, etc. La primera pregunta és aquesta: ¿com és possible que aquestes coses passin en el nostre país? ¿Com és possible que els erudits no hagin enquadrat la figura de Joan Lluís Vives en el seu temps, en la seva raça, en les circumstàncies de la seva vida i la seva manera d'ésser? ¿Per què tanta mentida?

“[...]

“El catolicisme espanyol, la cultura i la ciència de la Península, aquesta cosa tan vaga, però certa, que s'anomena la societat espanyola, considera que Vives és la més gran personalitat del Renaixement peninsular i una gran figura del procés històric, ortodox, tipificat i definitiu. Ara, Vives, se l'ha exaltat sense saber exactament qui era. I això ha estat possible perquè els erudits, en general, no han estat més que uns ganduls i, després, perquè la seva autèntica missió en la vida ha estat l'adulació. Tot el que han fet ha servit per a l'adulació, han sotmès la veritat a l'adulació. S'ha hagut d'arribar a l'època que jo he viscut perquè algunes coses de la història del país es trasllueixin –poc, evidentment– una mica.

“Si vostè, lector, no hi té inconvenient, tornaré a preguntar: ¿per què tanta i oficial mentida? ¿A què deuen obeir tantes biografies circulants sobre el cèlebre humanista, basades no ja en la pura ignorància, sinó en la més vulgar i irrisòria de les fantasies? Acabarem per dir-ho. És perquè, en aquest país, sempre ha estat més fàcil, còmode i rendible dir la mentida que la veritat, en totes les situacions i en tots els aspectes. L'única cosa que ha estat real, en el nostre país, han estat els balanços de les cases de comerç. Tota la resta és climatèric. I encara...

“[...]

“El resum és, doncs, aquest: el pare de l'humanista Joan Lluís Vives fou cremat de viu en viu. Se seguí el plet a què hem fet referència, que produí la ruïna total de la família. Els ossos de la senyora Vives March foren exhumats, després de setze anys d'haver estat enterrats, i simplement cremats. És una hecatombe fenomenal i importantíssima. En acabar el pròleg del seu escrit, el frare agustinià De la Pinta escriu: ‘Vives no denostó, al parecer, a su patria. Así considerado, es para nosotros un hombre que existió plenamente’. Aquestes paraules semblen demostrar que aquest senyor De la Pinta és molt donat a les nimietats de l'adulació més abjecta.

“En aquest afer de la Inquisició, estan per veure dues coses que potser algun dia quedaran aclarides. 1r: si el Sant Ofici no mata, en aquest país, la germinació, bé hauria pogut donar una forma o altra de Renaixement. 2n: si el Sant Ofici no es troba en l'origen de la projecció de la fraseologia unitària i burocràtica i de les seves determinacions concretes.

“Catalunya, i València –que és igual–, ha treballat sempre a favor de la diversitat, contra la unificació, a favor de la descentralització, de la realitat del país, i jo no conec encara un llibre clar, concret i documentat sobre la primera causa indiscutible de la unificació del país. Un llibre sobre la Inquisició, un manual bo i precís.”

Jordi Segarra